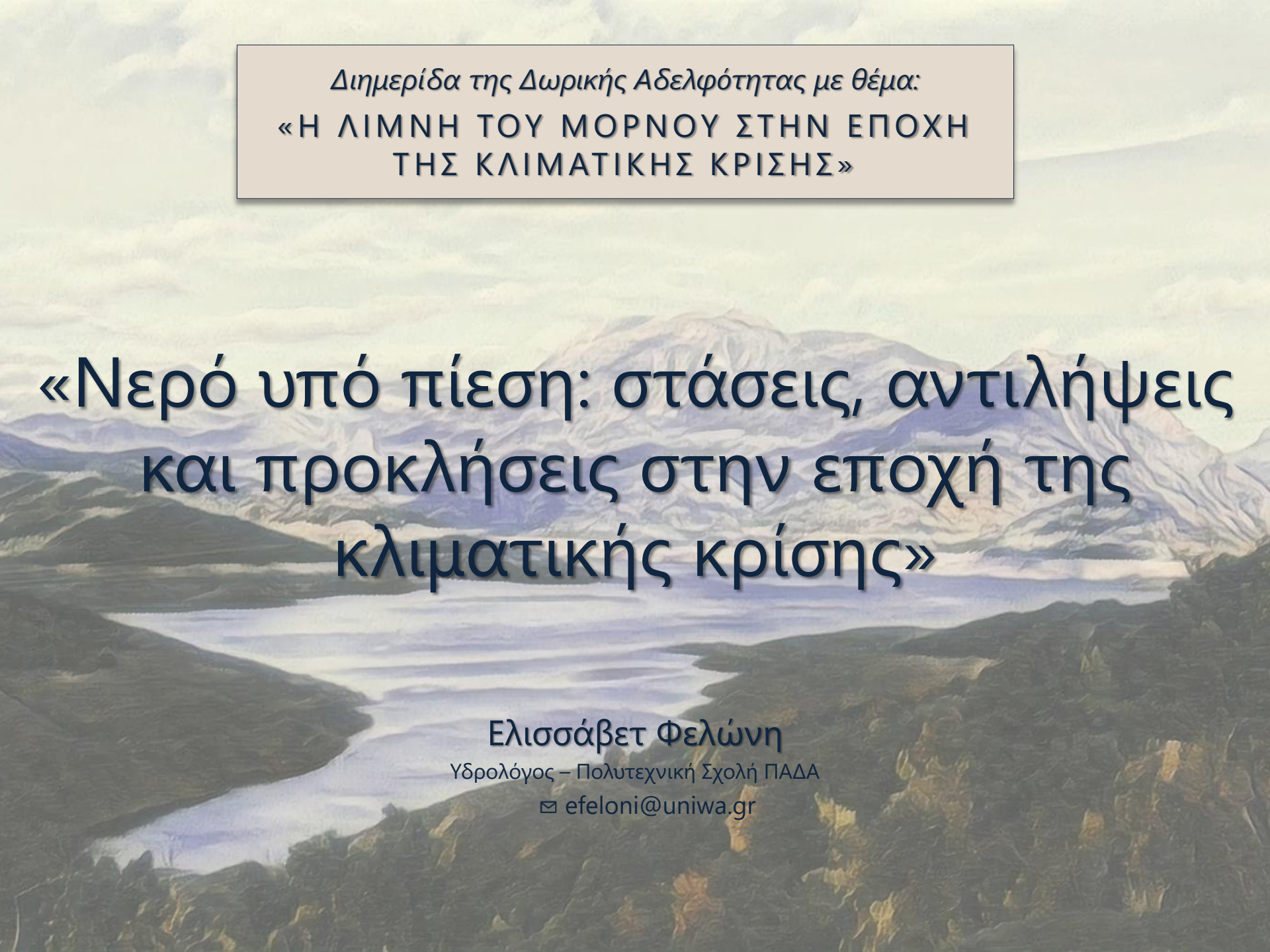

Διημερίδα της Δωρικής Αδελφότητας με θέμα:
«Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΟΡΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ
ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ»

«Νερό υπό πίεση: στάσεις, αντιλήψεις
και προκλήσεις στην εποχή της
κλιματικής κρίσης»

Ελισσάβετ Φελώνη
Υδρολόγος – Πολυτεχνική Σχολή ΠΑΔΑ
✉ efeloni@uniwa.gr

Εισαγωγή

- Λειψυδρία: εξελίσσεται σε ένα δυνητικά κρίσιμο ζήτημα για την Ελλάδα (ξηρασία 2023-2024-...)
- Κλίμα – Υποδομές – Κουλτούρα κατανάλωσης & εξοικονόμησης

[Προσωπικό αρχείο]

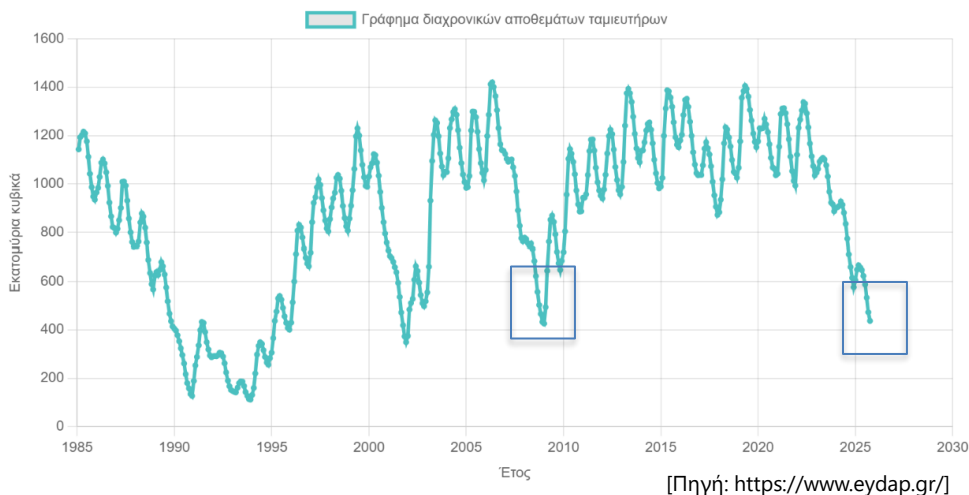
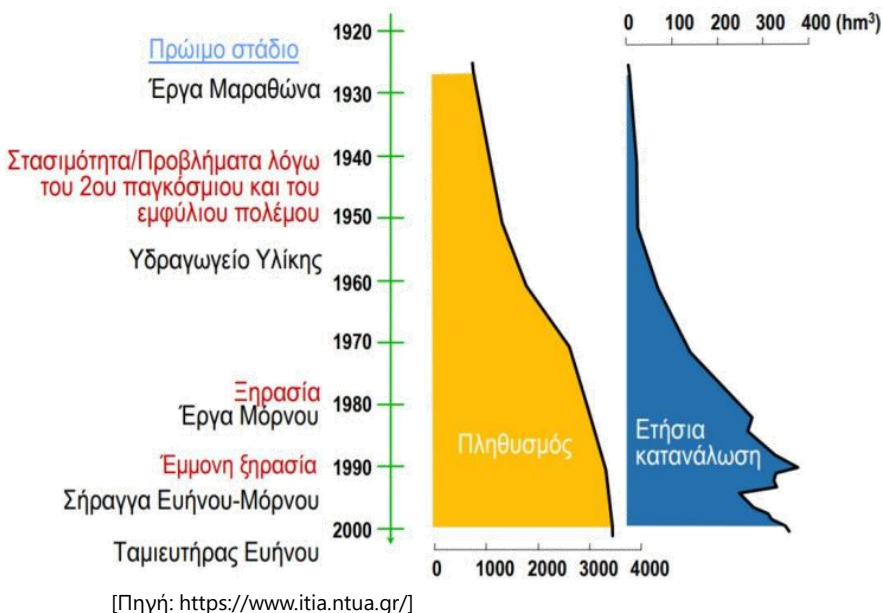

Κίνδυνος λειψυδρίας: υπαρκτικό ζήτημα, με σοβαρές συνέπειες τόσο για την καθημερινότητα των πολιτών όσο και για την ασφάλεια του αγρο-διατροφικού μας μοντέλου και την αξιοπιστία του τουριστικού μας τομέα.

Εισαγωγή

Υδροσύστημα Αττικής
Ο πρωταγωνιστής Μόρνος

Ορόσημα

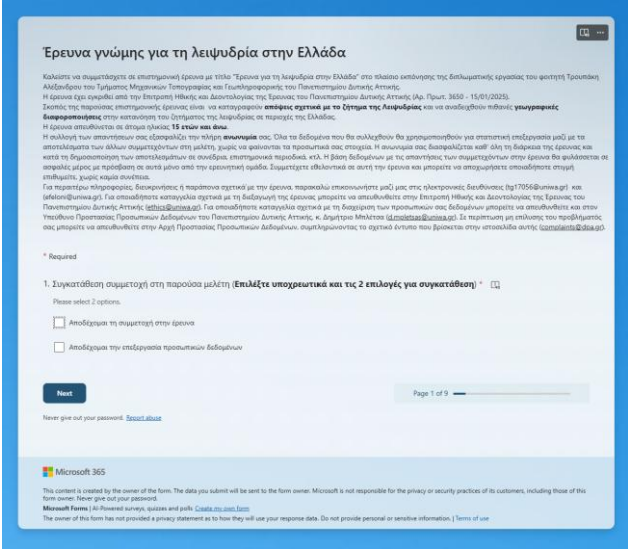

Περίοδος	9/2008	12/2008	9/2009	9/2023	9/2024	Σήμερα
Απόθεμα Μόρνου (hm³)	199	140	400	525	325	192

Ερευνητικοί Στόχοι

 Έρευνα: Ως μέσο υποστήριξης στοχευμένων, γεωγραφικά προσαρμοσμένων, πολιτικών διαχείρισης υδάτων.

- Διεξαγωγή πανελλαδικής έρευνας γνώμης: με στόχο την αξιολόγηση της ενημέρωσης, της συμπεριφοράς και της στήριξης πολιτικών μέτρων από τους πολίτες.
- Η αντίληψη του κοινού είναι καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών διαχείρισης υδάτων.
 - Εξέταση της ενημέρωσης και των αντιλήψεων του κοινού σχετικά με τη λειψυδρία.
 - Εντοπισμός περιφερειακών διαφορών στις στάσεις και στις συμπεριφορές.

<https://forms.office.com/e/vmmsYGxnct>

Πλατφόρμα Έρευνας και Δεοντολογία

- Διακινήθηκε διαδικτυακά, ελεύθερα (social media, MME) και σε φορείς.
- Διεξήχθη με τη χρήση του Microsoft Forms.
- Εξασφαλίστηκαν η ανωνυμία και η συμμόρφωση με τον GDPR.
- Σύνδεσμος προς το ερωτηματολόγιο (στα ελληνικά):
<https://bit.ly/42p4IDG>
- Ανάλυση:
 - Μεθοδολογική προσέγγιση μικτή: ποσοτικές και ποιοτικές ερωτήσεις.
- Στοιχευμένη:
 - Κατά την υγρή περίοδο μετά το καλοκαίρι του 2024, ώστε να αποτυπωθεί η κοινή γνώμη χρονικά απομακρυσμένα από το φαινόμενο.

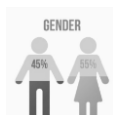
Σχεδιασμός Έρευνας

Δομημένο σε ενότητες, περιλαμβάνοντας δημογραφικά στοιχεία, ενημέρωση και απόψεις για πολιτικές.

43 Ερωτήσεις μοιρασμένες στις ενότητες:

1. Ηθική της Έρευνας
2. Αντιλήψεις και Γνώση για το Νερό
3. Αίτια και Επιπτώσεις της Λειψυδρίας
4. Προσωπικές Συνήθειες και Συμπεριφορές Εξοικονόμησης
5. Αξιολόγηση Δράσεων και Παρεμβάσεων
6. Κοινωνικές και Πολιτισμικές Πτυχές
7. Στρατηγικές, Πολιτικές και Νομοθεσία
8. Δημογραφικά Στοιχεία

Προφίλ Συμμετεχόντων:

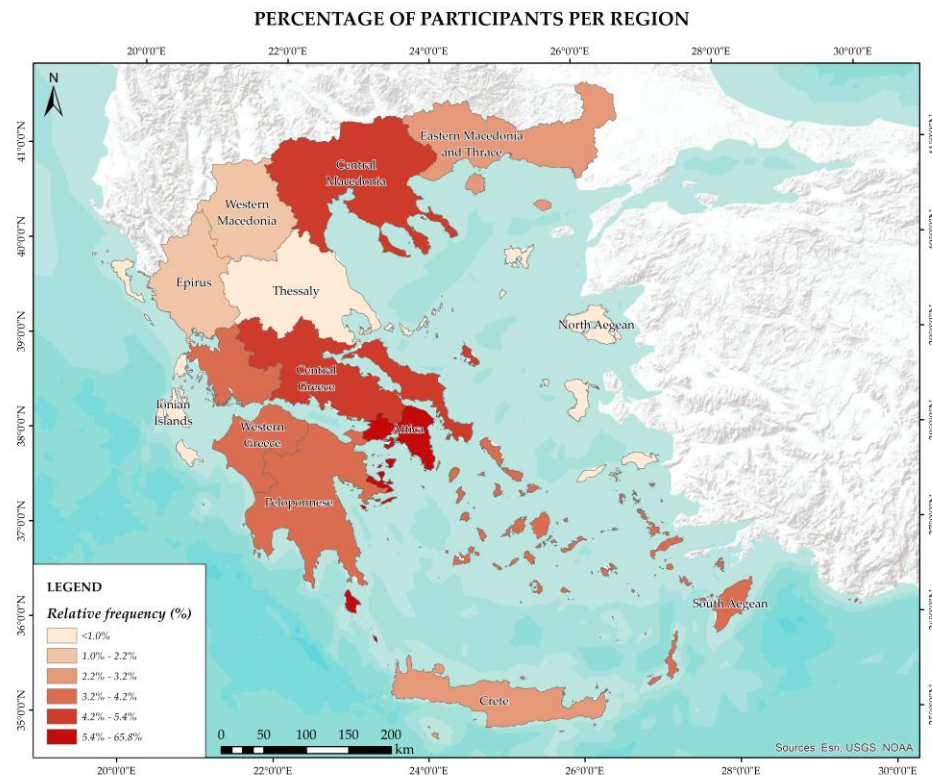
707 συμμετέχοντες, κυρίως ηλικίας 21–65 ετών.

Υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης: περίπου 52% με μεταπτυχιακό τίτλο.

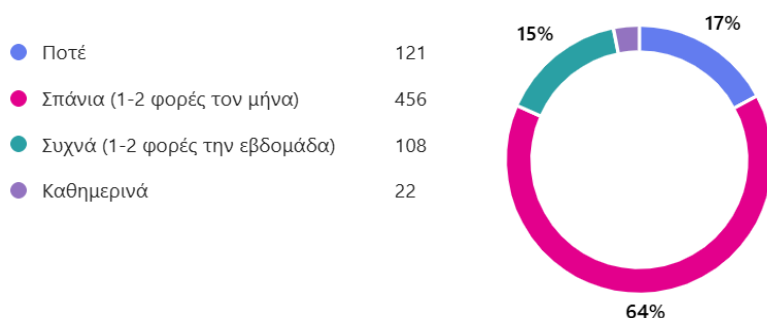
Μεροληψία προς 'αστικούς' συμμετέχοντες: 57% από την περιοχή της Αττικής.

Εκστρατείες Ενημέρωσης

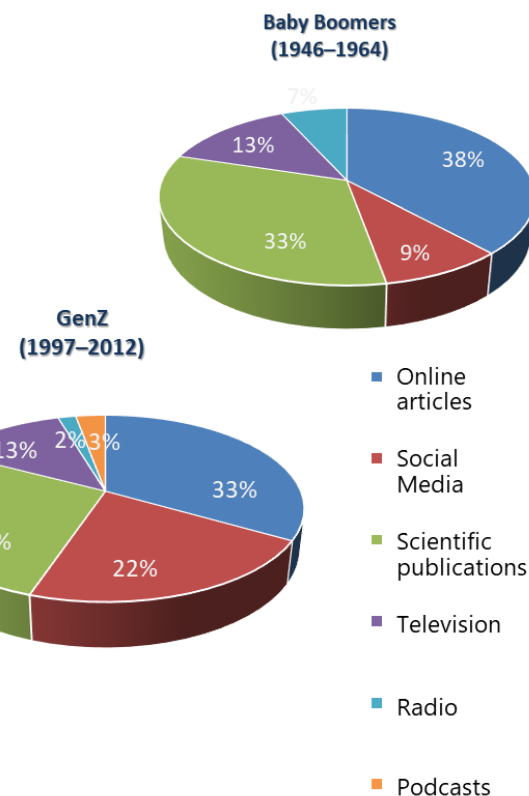
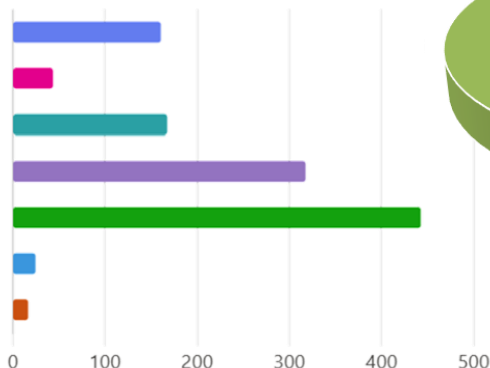
Πηγές & Συχνότητα πληροφόρησης σχετικά με λειψυδρία

Πόσο συχνά ακούτε για θέματα λειψυδρίας στα μέσα ενημέρωσης;

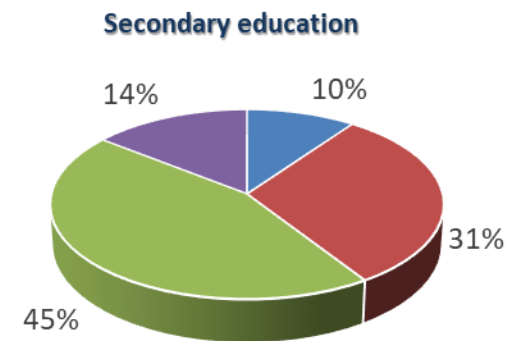
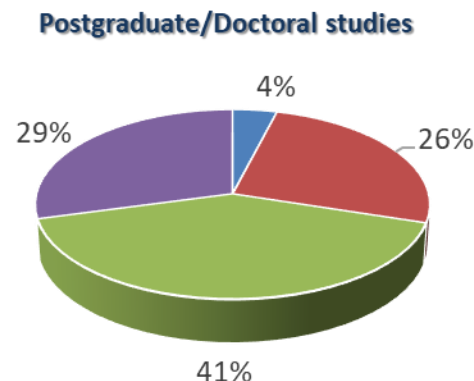
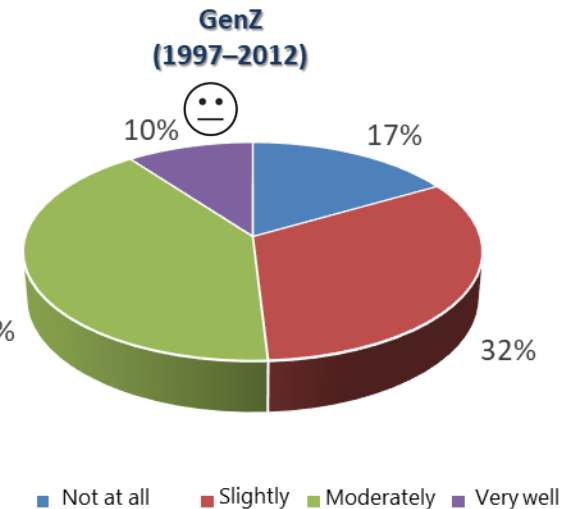
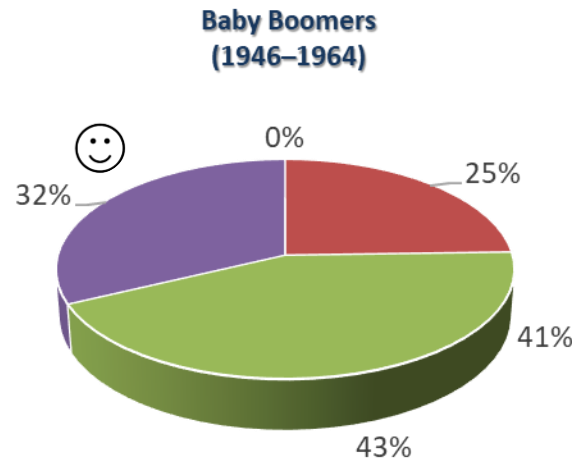
Ποιες πηγές επιλέγετε για την πληροφόρησή σας σχετικά με τη λειψυδρία;

Τηλεόραση	160
Ραδιόφωνο	43
Social Media	167
Επιστημονικές δημοσιεύσεις	317
Άρθρα στο διαδίκτυο	442
Podcasts	24
Other	16

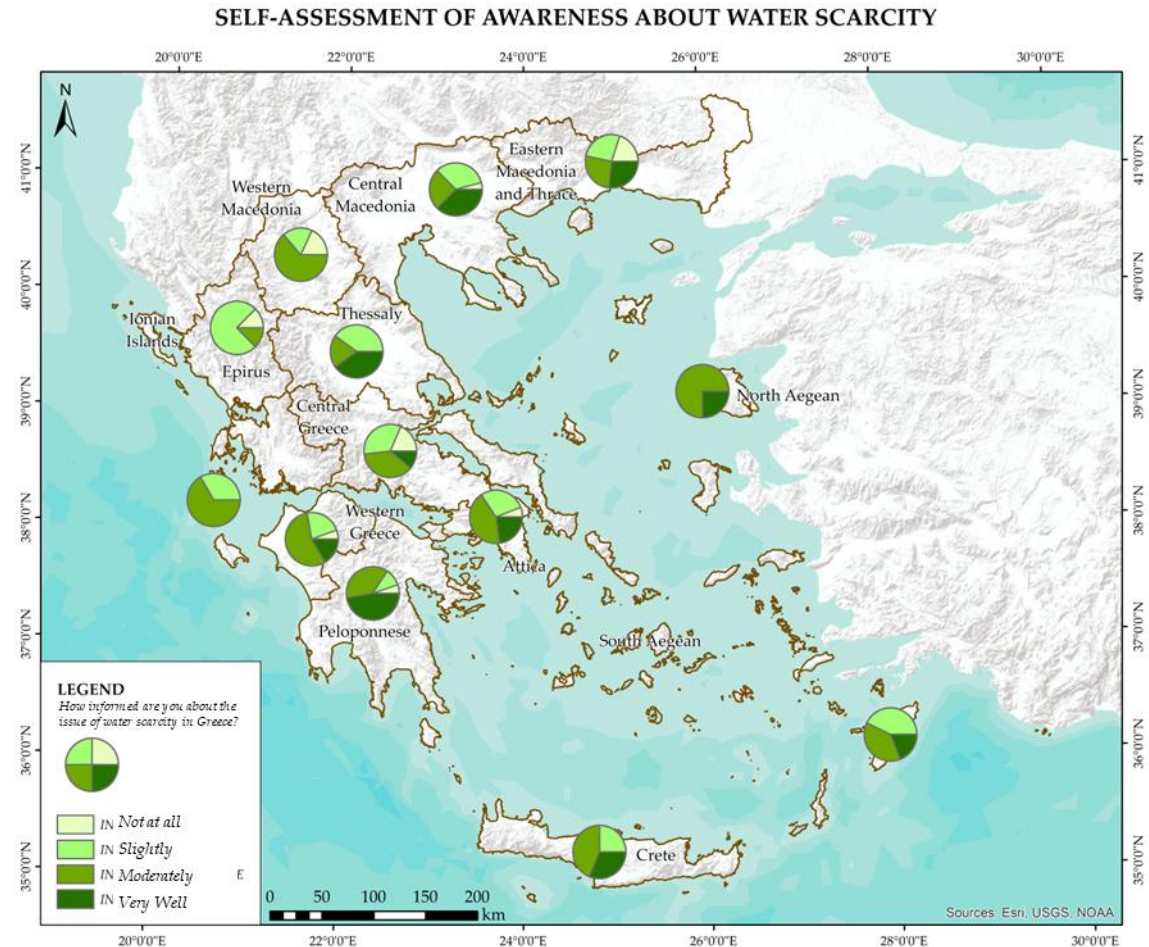
Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση του Κοινού για τη Λειψυδρία

- Πόσο ενημερωμένοι είστε για το ζήτημα της έλλειψης νερού στην Ελλάδα;
 - 44%: «Καθόλου»
 - Η πλειονότητα αισθάνεται μόνο «μέτρια» ή «λίγο» ενημερωμένη.
 - Υπογραμμίζει την ανάγκη για ευρύτερη εκπαίδευση και ενημέρωση.

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση του Κοινού για τη Λειψυδρία

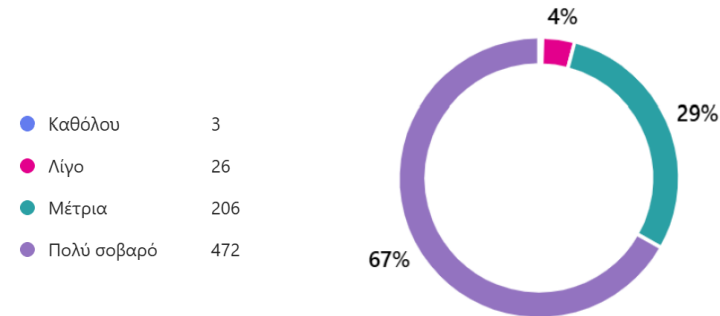
- Τα νησιά και οι ξηρές περιοχές φαίνεται να έχουν υψηλότερη ενημέρωση.
- Η Αττική αποτελεί εξαίρεση, κυρίως λόγω της εξασφαλισμένης διαθεσιμότητας νερού.

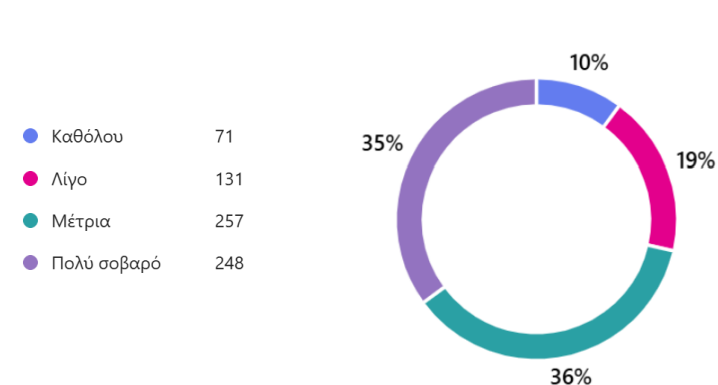
Αντίληψη Δριμύτητας Λειψυδρίας

- 67% των συμμετεχόντων θεωρεί την έλλειψη νερού ως ένα «πολύ σοβαρό» ζήτημα.
- 35% (τοπικά).
- Κινητοποιούνται από την άμεση εμπειρία των επιπτώσεων της ξηρασίας του 2024.

Πόσο σοβαρό θεωρείτε το πρόβλημα της λειψυδρίας στην Ελλάδα;

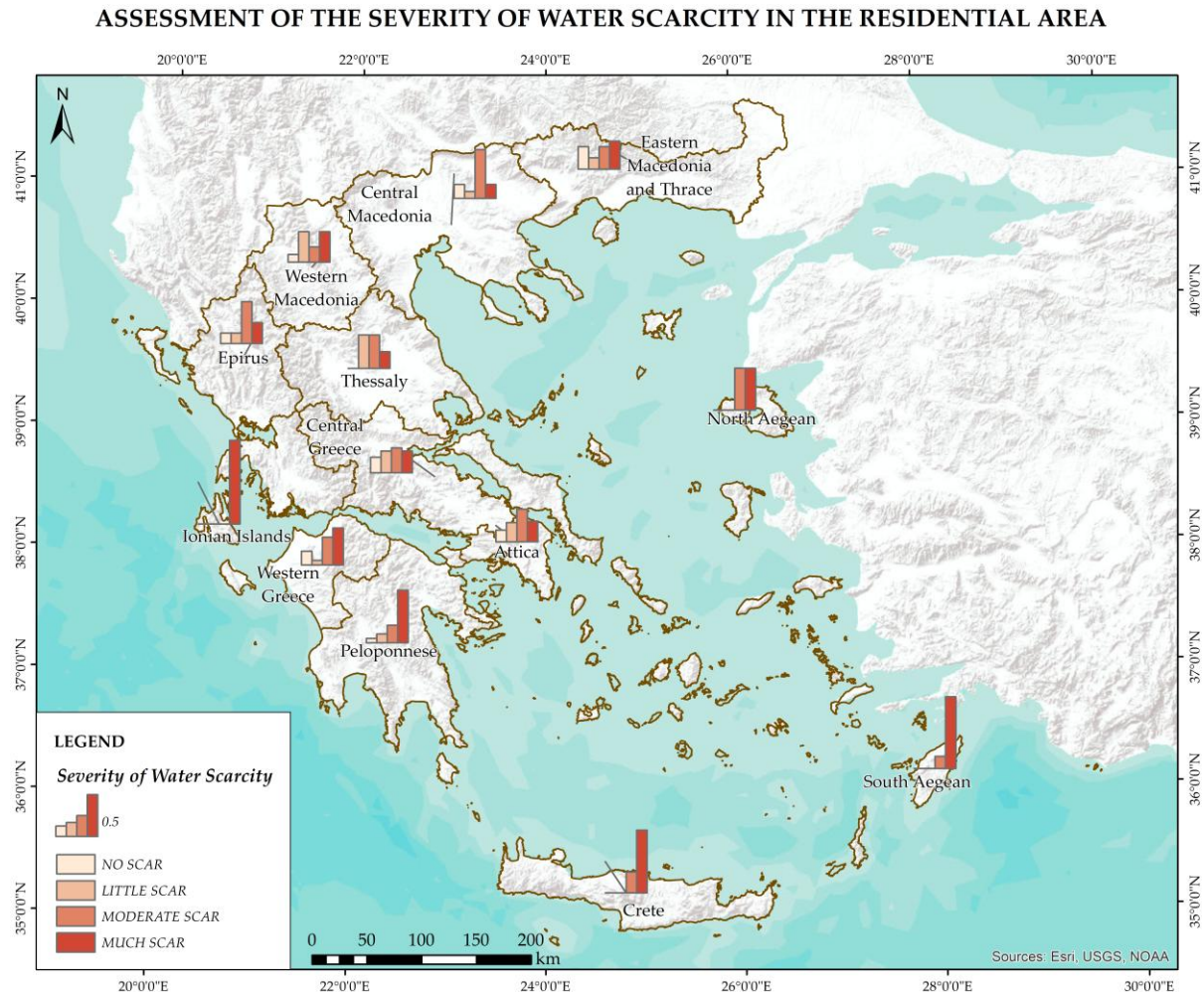

Πόσο σοβαρό θεωρείτε το πρόβλημα της λειψυδρίας στην περιοχή μόνιμης κατοικίας σας;

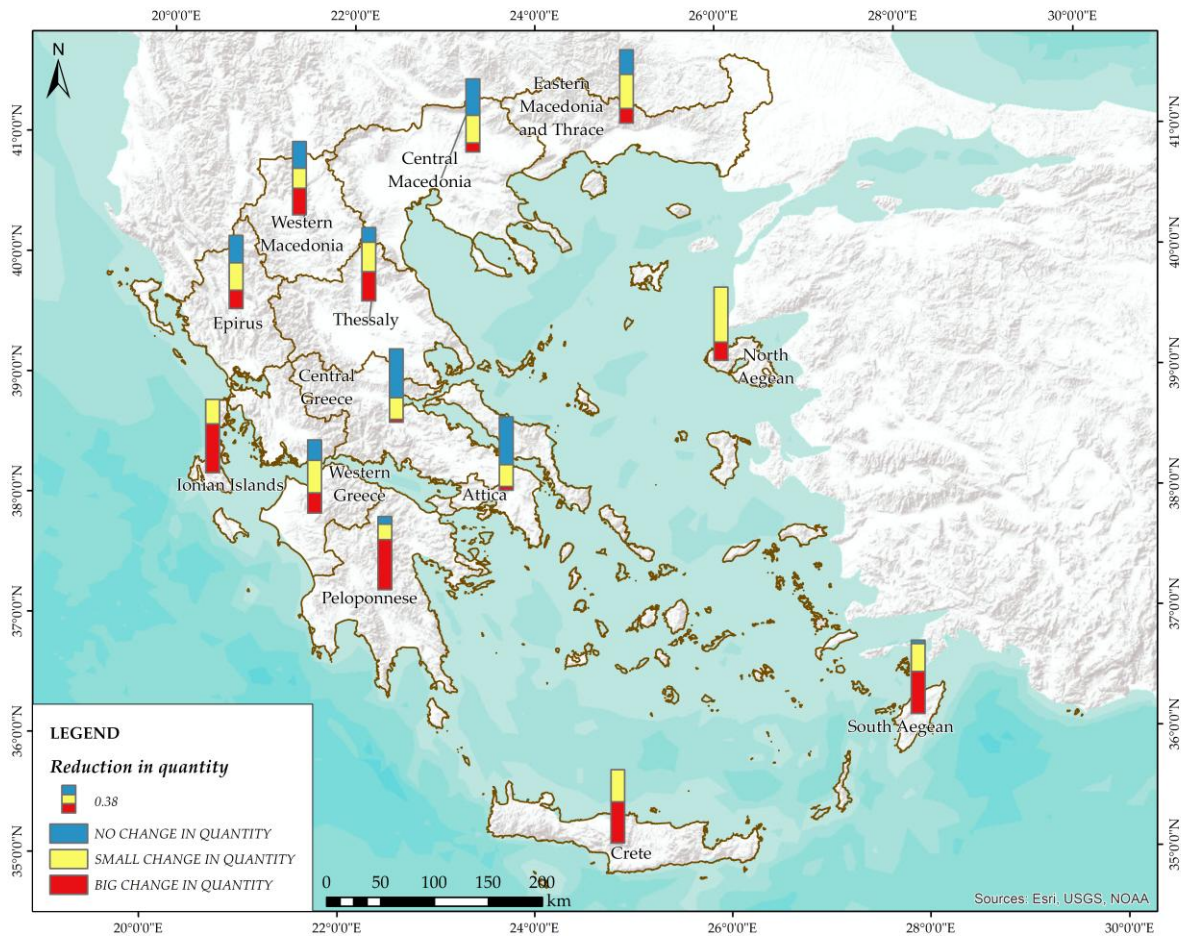
Αντίληψη Δριμύτητας Λειψυδρίας

- Νησιά και ξηρές περιοχές στη ΝΑ Ελλάδα σε σύγκριση με την Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα.
- Τα Ιόνια Νησιά αντιμετωπίζουν πλέον έλλειψη νερού, και η κατάσταση απεικονίζεται.

Αντίληψη Δριμύτητας Λειψυδρίας

ASSESSMENT OF WATER AVAILABILITY IN THE RESIDENTIAL AREA

Περιφερειακές διαφορές στην Αντίληψη του προβλήματος

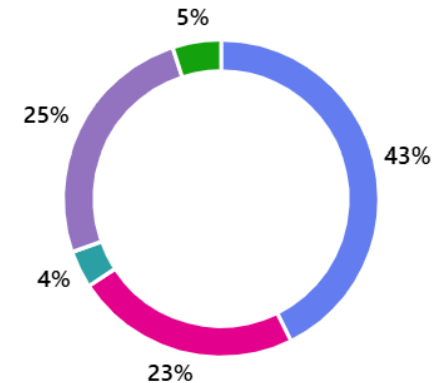
- Τα νησιά και οι ξηρές περιοχές σημειώνουν μεταβολή στην ποσότητα.
- Αναδεικνύονται οι γεωγραφικές ευπάθειες.

Θεωρούμενες Αιτίες Έλλειψης Νερού

- Η κλιματική αλλαγή αναφέρεται πιο συχνά.
- Σημειώνονται επίσης η γήρανση των υποδομών και η υπερκατανάλωση.
- Στο ερώτημα, αν θα βελτιωθεί η κατάσταση τα επόμενα 5 έτη, μόλις το 7% θετικά.

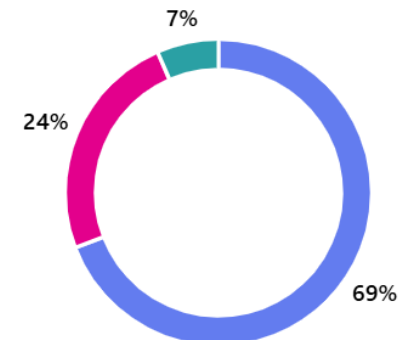
Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι η κύρια αιτία της λειψυδρίας στη χώρα;

Κλιματικοί παράγοντες (Κλιματική Αλλαγή, κλπ.)	302
Υπερκατανάλωση νερού	163
Ρύπανση Υδάτων	27
Απαρχαιωμένες υποδομές (απώλειες νερού στα δίκτυα, κλπ.)	180
Other	35

Ποιες είναι οι προσδοκίες σας για την κατάσταση του νερού στην Ελλάδα τα επόμενα 5 χρόνια;

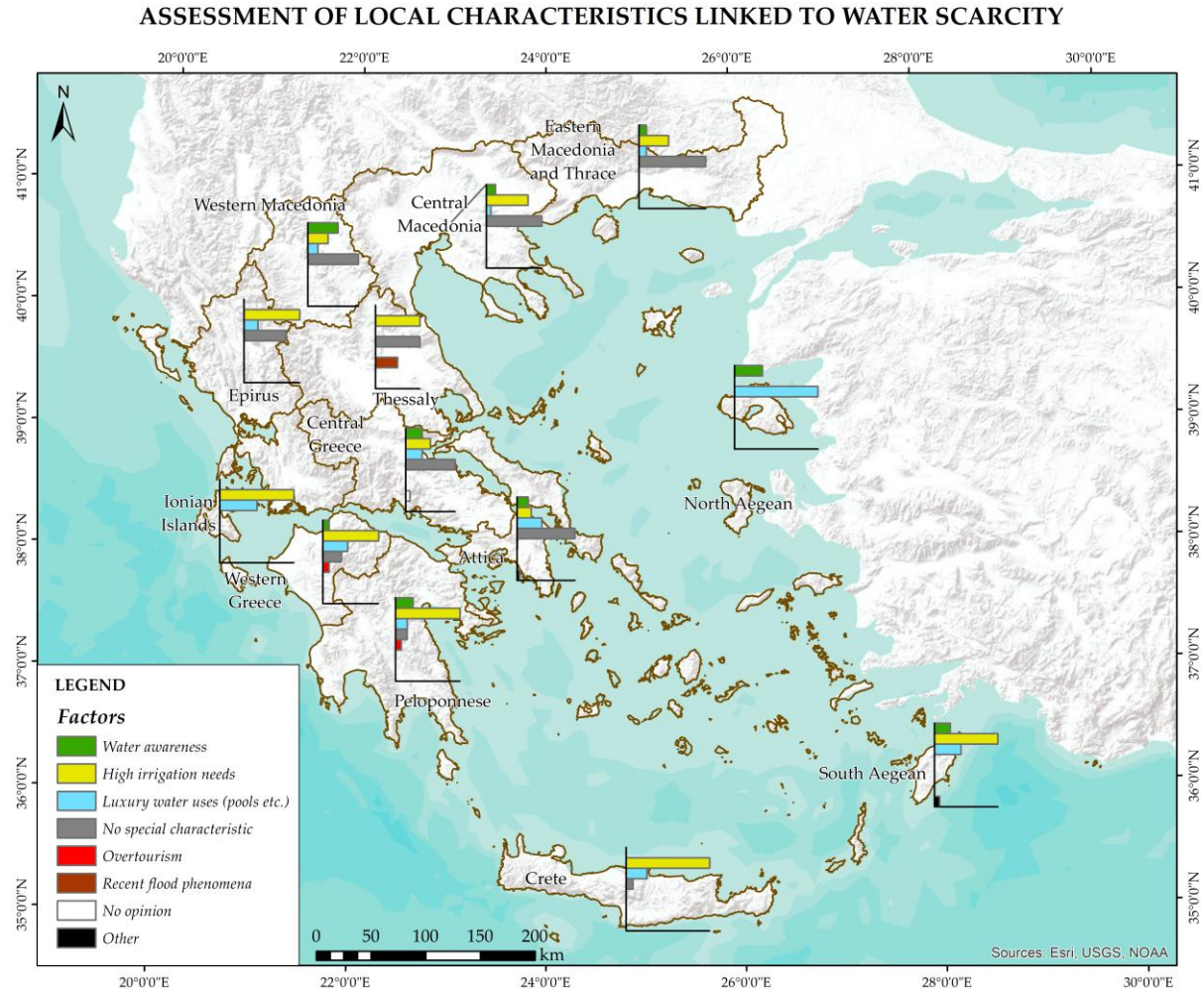
Είμαι απαισιόδοξος/η - Θα χειροτερέψει	489
Η κατάσταση θα παραμείνει ως έχει	172
Είμαι αισιόδοξος/η - Θα βελτιωθεί	46

Θεωρούμενες Αιτίες Έλλειψης Νερού

Τοπικά
χαρακτηριστικά
διαφοροποιούν
τις απαντήσεις

- Πιέσεις από τον αγροτικό τομέα
- Τα νησιά εμφανίζουν διαφορετικό πρότυπο
- Αττική και Βόρεια Ελλάδα: καμία ιδιαίτερη πίεση

Αξιολόγηση Δράσεων

Αξιολόγηση Δράσεων (βαθμολογία για κάθε δράση)

(Κλίμακα 1 = καθόλου σημαντικό έως 5 = πολύ σημαντικό)

4.76 ★ ★ ★ ★ ★

Εκπαιδευτικές και ενημερωτικές εκστρατείες στα σχολεία.

4.65 ★ ★ ★ ★ ★

Προγράμματα εκπαίδευσης και υποστήριξης για τους αγρότες ώστε να υιοθετήσουν νέες τεχνικές άρδευσης.

4.59 ★ ★ ★ ★ ★

Αλλαγή της συμπεριφοράς του κοινού μέσω εκστρατειών ενημέρωσης.

4.39 ★ ★ ★ ★ ★

Πρωτοβουλίες ΟΤΑ με συμμετοχικές εκδηλώσεις.

4.30 ★ ★ ★ ★ ★

Προγράμματα χρηματοδότησης οικιακών μέτρων εξοικονόμησης νερού (τύπου «εξοικονομώ»).

3.60 ★ ★ ★ ★ ★

Άμεση αλλαγή συμπεριφοράς μέσω επιβολής μέτρων.

Αξιολόγηση Δράσεων

Ποιες δράσεις είναι σημαντικότερες για την καλλιέργεια κουλτούρας εξοικονόμησης νερού στην περιοχή σας;
(επιλογή)

Χρειάζεται εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στα σχολεία	28,68%
Χρειάζεται αλλαγή συμπεριφοράς των πολιτών με καμπάνιες ενημέρωσης	19,30%
Χρειάζεται ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης και οικονομικής ενίσχυσης των αγροτών για την υιοθέτηση νέων μεθόδων άρδευσης	17,38%
Χρειάζεται ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης τύπου «εξοικονομώ κατ'οίκον» για την υιοθέτηση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού	13,43%
Χρειάζονται πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ενημέρωση, μέσω της διοργάνωσης συμμετοχικών δράσεων και εκδηλώσεων.	12,95%
Χρειάζεται άμεσα αλλαγή συμπεριφοράς των πολιτών με επιβολή μέτρων	7,30%
Δεν χρειάζονται παραπάνω ενέργειες	0,00%

Αξιολόγηση Παρεμβάσεων

Ποιες στρατηγικές πιστεύετε ότι κατά προτεραιότητα θα πρέπει να εφαρμοστούν για την καλύτερη διαχείριση των υδατικών πόρων; (multiple)

Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση του νερού	17,65%
Ολοκληρωμένη Διαχείριση Επιφανειακών Υδάτων	16,54%
Βελτίωση υφιστάμενων υποδομών	15,64%
Εκπαίδευση αγροτών	11,36%
Εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία	11,01%
Προγράμματα προστασίας υπόγειων υδάτων	9,85%
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση μέσω καμπάνιας στα ΜΜΕ	8,95%
Αλλαγή καλλιεργειών σε πιο ανθεκτικές/ λιγότερο υδροβόρες	8,45%
Άλλο	0,55%

Ποιες πολιτικές διαχείρισης θα θέλατε να δείτε να εφαρμόζονται άμεσα; (multiple)

Ενεργοποίηση κεντρικού κρατικού φορέα διαχείρισης υδάτων συνολικά σε επίπεδο χώρας	25,84%
Επενδύσεις σε υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης	25,02%
Προώθηση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού	18,49%
Αειφόρος γεωργία	9,95%
Εκπαίδευση/Ενημέρωση	8,91%
Ενεργοποίηση κεντρικού κρατικού φορέα σε συνεργασία με την ιδιωτική πρωτοβουλία	5,35%
Συνεργασία των κοινωνικών εταιριών της τοπικής αυτοδιοίκησης με την ιδιωτική πρωτοβουλία	4,68%
Ιδιωτική πρωτοβουλία για τη διαχείριση του νερού	1,41%
Άλλο	0,37%

Προτιμήσεις Παρεμβάσεων

- Υποστήριξη για επενδύσεις σε υποδομές και κεντρική δημόσια διαχείριση.
- Υποστήριξη εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών – Ισχυρή επιθυμία για την ένταξη της εξοικονόμησης νερού στα σχολικά προγράμματα.
- Αναδεικνύεται η ανάγκη για μια ολοκληρωμένη στρατηγική που να αντιμετωπίζει πολλαπλούς παράγοντες.
- Θετική προσέγγιση, «ανοικτοί» σε εναλλακτικές όσο ποτέ.

Συμπεράσματα – Τελικές Σκέψεις

- Υψηλή ανησυχία του κοινού μετά την ξηρασία, αλλά παραμένουν κενά στην ενημέρωση.
- Ανάγκη για στρατηγικές και εκπαιδευτικές εκστρατείες.
- Τα δεδομένα καθοδηγούν στοχευμένη διαμόρφωση πολιτικών.
 - Υψηλή υποστήριξη στην υποχρεωτική χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης (23%).
 - Θετική στάση απέναντι σε πρακτικές ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης (31%).
 - Ανησυχία για αλλαγή στην πολιτική τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος.
- Περιορισμοί της έρευνας: Το δείγμα είναι επικεντρωμένο σε αστικούς και 'μορφωμένους' συμμετέχοντες – τα αποτελέσματα ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως το σύνολο της επικράτειας.
- Ισχυρή βάση για ενημερωμένη, συμμετοχική πολιτική νερού.
- Συνεχιζόμενη δράση: διεύρυνση δείγματος και συμπερίληψη συνεντεύξεων (σε επιλεγμένες περιοχές).

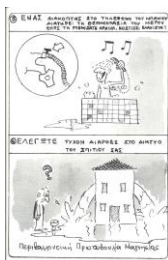
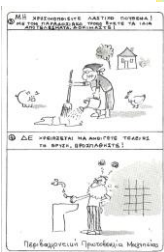
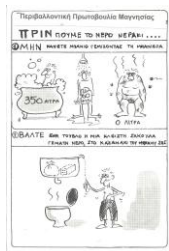
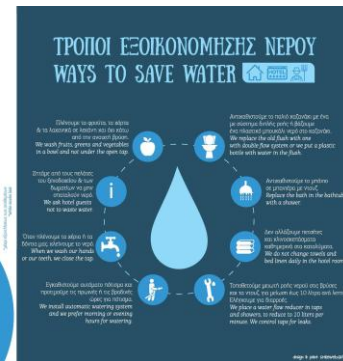
Ενημέρωση & Εκπαίδευση Ευαισθητοποίηση & Εμπλοκή Εφαρμογή & Εξοικονόμηση

Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΒΡΟΧΗΣ
ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ
ΕΤΩΝ ΜΑΣ ΚΑΛΕΙ
ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ
ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ.

**ΘΕΣ ΝΕΡΟ;
ΚΛΕΙΣΕ
ΤΗ ΒΡΥΣΗ!**

ΕΥΔΑΠ
Καθαρό νερό

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
ΜΕ ΠΟΤΙΣΤΗΡΙ
ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕ ΛΑΣΤΙΧΟ
ΚΑΙ ΕΤΣΙ **ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΕΙ**
ΕΩΣ ΚΑΙ 150 ΛΙΤΡΑ
ΝΕΡΟΥ.

ΜΔΕ, Μ. Μιχαηλίδου.

ΜΔΕ, Σ. Πέτροβα.

Μαθητικός Διαγωνισμός.

A painting of a mountain landscape. In the foreground, there are dark, rocky slopes. A body of water, likely a lake, stretches across the middle ground. In the background, there are large, rugged mountains under a sky filled with soft, white clouds. The overall style is painterly and atmospheric.

Σας ευχαριστώ

Dr Elissavet G. Feloni

Department of Surveying and Geoinformatics Engineering

University of West Attica | Office: K10.030

Email: efeloni@uniwa.gr

Mob: +30 697 60 21 269